

Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap. De zes deugden (Pāramitā's) in praktijk brengen is de tweede.
H.P.Blavatsky in Stem van de Stilte blz. 31.

Beëindiging van de Dualiteit is noodzakelijk.

De achttien manieren om het begrip 'leegte' te beschrijven zijn:¹

(1) *Adhyatma-sunyata* – leegte van de innerlijke dingen, waarmee de zes vijñāna's of soorten bewustzijn worden bedoeld; onze psychische activiteiten worden dus gezien als verstoken van enige duurzaamheid.

(2) *Bahirdha-sunyata* – leegte van de uiterlijke dingen, waarmee de voorwerpen van de zes soorten bewustzijn worden bedoeld, van welke voorwerpen wordt gezegd dat ze leeg zijn omdat onze waarnemende geest de werkelijkheid erachter niet begrijpt.

(3) *Adhyatma-bahirdha-sunyata* – de leegte van de innerlijk-en-uiterlijke dingen, wat betekent dat zelfs het onderscheid tussen de begrippen innerlijk en uiterlijk op zichzelf geen werkelijkheid bezit en elk moment kan worden omgekeerd; deze betrekkelijkheid wordt leegte genoemd.

(4) *Sunyata-sunyata* – leegte van de leegte. Ook het *begrip* leegte is niet werkelijk, noch is het objectief te verwezenlijken.

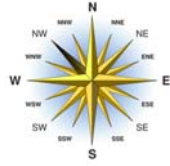
(5) *Maha-sunyata* – grote leegte, wat verwijst naar de onwerkelijke aard van de ruimte, gezien als bevatter van voorwerpen die afmetingen hebben en plaats innemen, en duidt op de esoterische betekenis van de Ruimte als de bewuste en substantiële totaliteit van al wat is.

(6) *Paramartha-sunyata* – leegte van de uiteindelijke waarheid. Met uiteindelijke waarheid wordt bedoeld het ware *zijn* van de dingen, de toestand waarin ze werkelijk *zijn*, los van enige tijdelijke subjectieve vorm die door hen wordt aangenomen. Deze toestand van de dingen op zich kan op geen enkele manier worden beschreven, omdat ze alle kenmerken of eigenschappen uitsluit, hoewel ze is; daarom zegt men van het menselijk standpunt uit gezien dat ze leeg is.

(7) *Samskrita-sunyata* – leegte van samengestelde dingen die zijn ontstaan door oorzakelijke omstandigheden.

(8) *Asamskrita-sunyata* – leegte van dingen die niet onderworpen zijn aan oorzaken (zoals de Ruimte zelf). De eerste van deze twee stelt weer als feit dat alle dingen, uiterlijke en innerlijke, leeg zijn, onwerkelijk. De *asamskrita* bestaan in de geest alleen

¹ D.T. Suzuki, Essays in Zen Buddhism (Third Series), page. 128, 222-8.

Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap. De zes deugden (Pāramitā's) in praktijk brengen is de tweede.
H.P.Blavatsky in Stem van de Stilte blz. 31.

omdat ze tegenover de samskrita worden gesteld. De onwerkelijkheid van de laatste bevestigt de leegte van de eerste.

(9) *Atyanta-sunyata* – uiteindelijke leegte, met de nadruk op de onvoorwaardelijke onwerkelijkheid van alle objectieve dingen, gaat uit boven alle mogelijke beperkingen of oorzakelijke afhankelijkheid, en betekent dat zelfs de eerste sluier van maya, ook al is die voor ons mensen spiritueel en van grote duurzaamheid, niettemin mayavisch is, omdat hij als sluier niet de eeuwige essentie is waaraan hij ontspringt.

(10) *Anavaragra-sunyata* – leegte van een oorspronkelijk begin. Wanneer er wordt gezegd dat het bestaan zonder begin is, klampt het denken zich vast aan de gedachte dat beginloosheid iets is dat op zichzelf bestaat; daarom wordt, om met deze mentale beperking af te rekenen, op de leegte daarvan de nadruk gelegd.

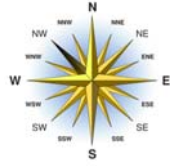
(11) *Anavakara-sunyata* – leegte van de verspreiding of differentiatie, die in het bijzonder betrekking heeft op de samengestelde aard van alle objectieve dingen, zichtbaar of onzichtbaar, fysiek of mentaal.

(12) *Prakrita-sunyata* – leegte van de oorspronkelijke of absolute natuur, wat wijst op het feit dat er in geen wezen of ding iets is dat men een geheel onafhankelijke, opzichzelfstaande, uit zichzelf voortkomende, oorspronkelijke of absolute geaardheid kan noemen.

(13) *Svalakshana-sunyata* – leegte van een eigen verschijningsvorm; lakshana is het verstandelijk kenbare of begrijpelijke aspect van een individuele entiteit, onverbrekkelijk verbonden met haar oorspronkelijke natuur. Het vuur bijvoorbeeld is kenbaar door zijn warmte; water door zijn vloeibaarheid, enz. Met de leegte van deze 'zelf-aspecten' of 'zelf-kenmerken' wordt bedoeld dat een bepaald voorwerp geen duurzame en vaste kenmerken heeft die men als de zijne kan beschouwen.

(14) *Sarvadharmasya-sunyata* – leegte van alle voorwerpen van de zintuigen en van het denken, leegte van het gehele objectieve heelal. Alle karakterisering en betrekkingen zijn onbestendig, betrekkelijk en betreffen de verschijningsvorm. Zelfs ons menselijk idee van de Werkelijkheid als iets dat eeuwig is, gelukkig, zelf-ontstaand, zelf-besturend, en zonder enige beoedeling, is op zichzelf een beperking en dus niet de Werkelijkheid.

(15) *Anupalambha-sunyata* – leegte van het niet-begrijpen of van de onbereikbaarheid. Dit houdt in dat hoewel de Werkelijkheid geen voorwerp van het betrekkelijke denken kan zijn, niet objectief begrijpbaar is, en men daarom niet kan zeggen dat ze 'bereikbaar' is, ze wel kan worden doorleefd en rechtstreeks worden gekend door middel van prajña.

Theosofie – Noordwest

www.theosofie-noordwest.nl

Theosofie de oude wijsheid-religie.

Leven voor het welzijn van de mensheid is de eerste stap. De zes deugden (Pāramitā's) in praktijk brengen is de tweede.
H.P.Blavatsky in Stem van de Stilte blz. 31.

(16) *Abhava-sunyata* – de leegte van het niet-zijn.

(17) *Svabhava-sunyata* – de leegte van een zelf-natuur.

(18) *Abhava-svabhava-sunyata* – de leegte van het niet-zijn van een zelf-natuur. Deze drie woorden wijzen op de leegte van zulke ideeën als zijn en niet-zijn, en bovendien op de leegte van hun onderlinge tegenstelling. Want de Werkelijkheid gaat dit onderscheid te boven en is onafhankelijk ervan.

Bron van het Occultisme, blz. 721-723 Aantekening nr. 4

© 2006 Theosophical University Press Agency
Daal en Bergselaan 68, 2565 AG Den Haag